

Per svarede lidt forlegen med det gamle Ord: „Hjælp dig selv, saa hjælper Gud dig.“ Men Præsten rystede paa Hovedet.

„Guds Hjælp — det er netop *ingen* Hjælp.“

„Da kom vi dog over Krisen dengang.“

„Hvem har fortalt os, at det var ved Guds Bistand? Skal der sluttet efter, hvad der siden er sket her i Landet, kunde man vel være mest tilbøjelig til at tilskrive det Djævlens Hjælp.“

Per fandt det i Grunden urimeligt at indlade sig i Diskussion med denne halvgale Mand. Men der var noget i hans Fordømmelse af Tiden, som rørte ved det nye Menneske i ham, og han følte paany Trang til at aflægge et Vidnesbyrd.

Han sagde, at den Gudfrygtighed, der havde opretholdt det danske Folk i Ulykkens Tid og skabt Helte af svage (og han tænkte her igen bevæget paa sin Moder), den havde ikke forladt det i Fredens Dage men været den skabende Kraft under Landets Genoprejsning, i hvert Fald udenfor Hovedstaden.

Men Præsten afbrød ham ret hvast ved at sige, at et Ord som Gudfrygtighed kunde man slet ikke anvende om de Kristne i vore Dage, hvor man kammeratligt tog Vorherre under Armen og med beskyttende Mine eller, naar det kom højt, i barnagtig Forelskelse kastede sig om hans Hals. Med tydelig Adresse til Pastor Blomberg spottede han over „vor gemytlige Vartovskristendom“, der var i Færd med at blive Landets Nationalkristendom, og som med sit Ammestuesprog og sin poetiske Kælenskab jo virkelig var som skabt for et Folk som det danske, der ogsaa i det religiøse søgte til Idyllen og erstattede Troens Lidenskab med Lyrik.

„De nævnede Krigsaaret før. Ja, De er nu vel for ung til at kunne huske de Dage. Ellers vilde maaske ogsaa De engang imellem med et lille Længselssuk tænke tilbage paa hine store Trængselstider med de mange blege Ansigter. Har man oplevet de Dage ... har man været Vidne til det Troesmod, den Offervillighed, den Selvhengivelsens Martyrglæde, som Undergangs-rædslen dengang fremavlede selv i de slappe Sind ... ja, saa forstaar man ... eller man aner dog, hvad vor Folkeaand havde kunnet udvikle sig til, og man kan kun beklage, at det ikke dengang blev til Alvor med vor Udslettelse af Nationernes Tal. Nu maa vi vel vente, indtil Gud i sin Naade løser op for hele den germanske Slægt, i hvilken vi sagtens efterhaanden helt forsvinder. For det er jo med Nationernes Sjæl som med